

شىنجاڭداغى ۋرۇلت خالقىنىڭ نىتىماقتى، قايراتانا العا باسقان قادامىن ۋارقانداي كۇش بوگەي المايدى

(باسى 4 ـ بەتتە)

بۇل ارادا مەن كوپىشلىكپەن بىرنەشە اڭگەمە ـ نى بىرگە بولسەيىم.1 ـ اڭگىمە، تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعنان وقۇ تاۋىسقان تارىبەلەنۇشى ۋىدىلشانت، ول ئلگەرى ۋىبىر شارۋالار ساياجاينى نىچاراتىن جۇرگىزەتەن، كىرسىى جاقسى بولاتىن، تاماشا تۇرمىس كەشىرىپ جاتقان ـ دى. كەيىن كەلە ول ۋىدىنى ۇشقارى يدەيامەن جۇعەىلعالنغان كەيىن، جات دىندەگىلەر ورنك اعاشنىڭ استىندا تاماق جەسە، ونىڭ جەمەسى باعەن ارامدايدى دەپ قاراپ، سونىمەن ۋىلا ساياجاينىن جاۋىپ، جەمەسى اعاشىن كەسىپ تاستاپ، تۇرمىسى مۇشكىل كۇيدە قالادى. تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعىندا ۋىرەنۇگە قاـ تىناسقانن كەيىن، ول ۋىدىنى ۇشقارى يدەيانىڭ زىيانىن تانىپ جەتىپ، ۇشقارى يدەيانىڭ ونىڭ تۇرـ مەسنى وپىرانداعمانغا قاتتى اشىنادى، وقۇ تاۋىسقاندـ نان كەيىن ول ۋىلا ساياجاينىن قايتانان اشادى، ساۋداسى دا وتە جاقسى بولادى ۋارى ۇرمىسقا دەگەن سەنىمەن قايتا مازداتادى. بۇل اڭگەمە بىزگە: تارىبەلەنۇشلىرىدىڭ ۋىدىنى ۇشقارى يدەياسى ۋىتەمـ دى الاستالعالدىعەن اڭعارتادى.2 ـ اڭگىمە، تارىبەـ لەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعنان وقۇ تاۋىسقان تارىبەلەنۇشى بۇزۇھرا روزى تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعنان ۋىدـ رەنگەن كەستەشلىك تەخنىكاسىنان پايدالانىپ، جەرگىلىكتى ۇكىمەتنىڭ كومەگىندە قولونەر كەستەـ شلىك كاسپىنىڭ سەلبەستىك كووپەراتيۇنى اشىپ، ۋوزىنىڭ جۇمىستانۇ ماسەلىسەن شەشۇمەن بىرگە، تاغى جەرگىلىكتى ورنىنداى 30 نەشە قىستاق تۇرەدـ نىنن جۇمىستانىپ، كىرسىتەبىرەن ارتتىرۇعا، كەدەيلىكتەن ورنىقتى ارىلۇعا جەتەكتەدى. بۇل اڭـ گىمە بىزگە تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعىنداى تارىبەـ لەنۇشلىرىنىڭ بايلىق ساپاسى جوعارىلاپ، قوـ عامعا ۇلەس قوشتىن جازامدى دارىندىبا بولالىغانىقنـ مەن اڭعارتادى.3 ـ اڭگىمە، تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتاـ لىعنان وقۇ تاۋىسقان تارىبەلەنۇشى ۋوزرام ابدىۋىـ سۇپ تارىبەلەنىپ ـ باۋلىنعاننان كەيىن، ول ۋىدىنى ۇشقارى يدەيانىڭ بۇعۇاننان قۇتلىپ، ۋوز ۇيىنىڭ ۋىلاسىن تاپ ـ نازا جىيىستىرۇمەن بىرگە، تاغى كورشىلەـ رىمەن بىرگە قىستانتىڭ ورتاسىن نازالاپ، قىستاق جاەدـ نان نازالىقتان، وركەيتىنەن ۇلكى كورسەتەتىن وتباسى بولپ باعالانادى. بۇل مىسالدار بىزگە تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعىندا تارىبەلەنۇشلىرىدىڭ وسى زامانىى وركەدـ يەتتى تۇرمىسقا تالىپىنىپ، تۇتاس قوعامدىق سالتتىڭ كورنەكتى جاقسارۋىدىڭ بەرەم كەنگىدىكىن اڭعارتادى. جوعارىداى 3 اڭگىمەدەگى سىتەر شىنجياڭدا ساناپ تاۋىمىستىسىز ـ مەنىە وسىنداى بولعالدىقتان، شىنجياڭداى ۋرۇلت خالقى تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ قىزمەـ تى بولماسا، بۇگىنگى تىنىشى، ورنىقتى تۇرمىس بولمايتىندىعەن تىكەلەي سەزىندى، بۇكىل شىنجياڭداـ عى ۋرۇلت خالقىنىڭ بارلىعى تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ قىزمەـ تىن جاپپاي قولدادى. وتكەن جىلدىڭ سوڭىنان بەرى تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعەن 91 ەلدىڭ 70 نەشە ۋىيرىمە ـ گرۇپپىداغى 1000 نەشە ادامىى ەكسكۇرسىيالادى، ولار شەتەل ۋمانساپتالارىن، جۇڭگودا تۇراتىن ەلىشلىرىدى، اقپارات قۇرالداردـ نىڭ تىلشلىرىەن جانە ۋىدىنى قايراتكەرلەردى قامتەدـ دى، ولار جابال مىنالاردى ۋىبلدىردى: ۋوز كوزدـ مېزبەن كورگەن شىنجياڭنىڭ جاعدايى امەرىكا مەن باتىسنىڭ ايتقاندارىمەن بۇكىلدەي ۇقساممايدى، شىنجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارىسى بۇلۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ ۋادىسى بىرلەسكەن مەمەلكەتتەر ۋىمىنىڭ لاڭكەستىككە سوققى بەرۇ، نەگىزگى ادامدىق ۇقتى قورعاۋ باس ماقساتى مەن پىرىنسىپىنە بۇكىلدەي ۋىلەـ سەدى، تولىق تۇراقتاندىرۇعا جانە ۋىرەنۇگە، ۇلكى ۇلۇعا تايىدى. راقىمەت.

امەرىكا مەملەكەتىنىڭ رادىيو سەرىكتەستىگە ـ نىنىڭ ۋىتىلىشى: يىپىل 3 ـ ايدا ۋىتوراعا شوكىرات زاكىر، جالپى جاققان العاندا تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتاـ لىعىنداى تارىبەلەنۇشلىەر سانى بارعان سايىن ازايىپ، بولاشاقتا قوعام ولاردى ەندىگارى قاچەت تەپتەيتىن بولعان كەزدە، وسى تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورـ تالىعى بىرىتىندىپ جوعالاتىندىعەن بىلدىرگەن بولاتىن. مەنىڭ سۇراۋىم: ۋىزىدىڭ بولجامىڭىزعا نەگىزەلگەندە، قازىرگى تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىـ عىنىدا تاغى قانشا تارىبەلەنۇشى بار، تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعى قاى ۋاقىتتىنان باستاپ كۇشىن جوـ يادى؟ راقىمەت.

شوكىرات زاكىر: بۇل ماسەلەگە مەن جاۋاپ بەرەيىن. شىنجياڭدا زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك ارەكەتتەرىنىڭ كوپ تۇلۇ، ۋىجى تۇلۇ قاتانڭ جاەـ دايى نەگىزىندە، ۋىزى كاسپىنىڭ شەبەرلىككە تارىبەـ لەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعەن زاڭ بوينىشا قۇرىپ، كاسپـ تىك شەبەرلىككە تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ قىزمەتىن ورسەـ تەتتىك. كاسپىتىك شەبەرلىككە تارىبەلەۋ ـ باۋلۇعا قاتناسقان ادام سانى وزگەرسە كۇيىندە بولادى، كىرەتتىندەر دە، شىعانتىدار دا بار. شەكارا سىرتىندـ دايى كەتسەندە، ارقپارات قۇرالدارىنىڭ شىنجياڭنىڭ تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعىنداى تارىبەلەنۇشلىەردى ”ۋىبىر مىلليوننىڭ ۇستىندە نەمەسە 2 مىلليون” دەپ اتاۋى شىلعي وتىرىك، زارەدەي نەگىزى

جوق. كەزەكتە ”ۋىشى ۋىرەنۇ، ۋىردى الاستاۋ” بوينىشا تارىبەلەۋ ـ باۋلۇعا قاتناسقان تارىبەلەنۇشـ لەر تۇگەلدەي وقۇ تاۋىسىپ، ۇكىمەتنىڭ كومەگىندە ورنىقتى جۇمىستانۇدى جۇزەگە اسىردى، تۇرمىس ساـ پاسى جاقسارىپ، باقتى تۇرمىس كەشىردى.

اماليات مىنانى دالەلدەدى: كاسپىتىك شەبەرـ لىككە تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعەن قۇرۇ ـ جۇڭگو شىنجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارىسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ كۇرەسەن زاڭ بوينىشا ورسەـ تەتۇدەگى ۋونىمدى مزدەنىسى. كەلەر قادامدا نەـ گىزگى ساتى كادر ـ بۇقاراسىنىڭ ساپاسىن جوعاردـ لاتۇ تىلەگىن قاناعاتاندىردۇ ۇشىن، ۋىزى تىلەگىنە قۇرمەت ەتۇ، ۋوزى ئاڭىداۋ، تۇرگە بولپ باۋلۇ، كەلىپ ـ كەتۇ ەركىن بولۇ پىرىنسىپىن نەگىزگە الپ، تىلەگى، سۇرانسى بار قىستاق كادىرلارى، ۋىل ـ قىستاق پارتىبا مۇشەلەرى، ەگىشى ـ مالشالار، ورتالاۋ، تولىق ورتا مەكتەپتى تاۋىسىپ، جۇمىستانـ باعاندانار سىياقتىلارعا كۇندەلەۋى، اربايلانغان، ۋادـ يىلانغان، اشىق تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ جۇرگىزەمىز. مەملەكەتتە ۋىبىر تۇتاس قولدانلانتىن ۇتـ ل جازۇ، زاڭ بىلىمدەرى، كاسپىتىك شەبەرلىك سىياقتىلارعا ۇيىندى باۋلىيمىز، باۋلۇ مازمۇنىنا ساي، ۋاقىتىن ۇزارتۇعا دا، قىسقارتۇعا دا بولادى. راقىمەت.

CGTN ۋىتىلىشىسى: خابارعا قاراعاندا، شىنجياڭ مۇسىلمان بۇقاراسىنىڭ ۋىدى سىنىمە ەركىندىگىن شەكتەدى، بۇل كەڭ كۆلەمدە ۋىشەـ خىارا مەشىتتەردى شاعۇدى ۋارى مۇسىلمانداردىڭ ورازازايىنىدا ورازازۇستلۇانىا شەكتەمە قىوبۇدى قامتىدى، سونداي ـ اق ۇكىمەت قولدامايىتىن ۋىشئارارا ۋىدىنى قايراتكەرلەر قاماۋعا الىندى ەلىمەـ گەن. وسى ماسەلەلەر ساقتالىپ وتىر ما، جوق پا؟ راقىمەت.

شوكىرات زاكىر: بۇل ماسەلەگە ورنىباسار ۋوراعا ەركىن تۇنىپ جاۋاپ قايتارىسىن. **ەركىن تۇنىپاز**: بۇل ۋىتىلىشى دوسىمىزدىڭ قويغان سۇراۋىنا راقىمەت. ۋسىزدىڭ يە بولغان حاـ بارىڭىزدىڭ قايسى اقپارات قۇرالدارىندا خابارلاذـ ەاندىعەن بىلمەدەم، بۇل بۇكىلدەي اق پەن قارانى شاتاستىرغاندىق، شىندىقتى ويىدان قۇراستىرغاندـ ىدىق. ۋىدىنى سەنىم ەركىندىگىنە قۇرمەت ەتۇ جانە ونى قورعاۋ ەلىمىزدىڭ ۋىبىر نەگىزگى ساياساتى، ەلىمىزدىڭ نەگىزگى زاڭىندا ازاماتتاردىڭ ۋىدىنى سەنىم ەركىندىگى بار، مەملەكەت قالىپتى ۋىدىنى قىيـ مىلداردى قورعايدى دەپ بەلگىلەنگەن. مەملەكەتـ تىڭ كەڭەس جارىيالاعان ‹‹ۋدىن سىتەرى ەرەجەـ سى›› جانە ‹‹شىنجياڭ ۇيعۇر ۋۆتونوميالى رايونىنىڭ ۋدىن سىتەرى ەرەجەسى›› وسى ۋىبىر نەگىزگى زاڭ رۇحىن تولىق ايگىلەيدى.

شىنجياڭدا ۋىزى پارتىيانىڭ ۋىدىنى سەنىم ەركىنـ دىگى ساياساتىنن جاپپاي دايەكىنلەندىردىك، دىنگە سەنەتىن ازاماتتاز دىنگە سەنبەيتىن ازاماتتارمەن ۇقساس ساياسىي، ەكونوميكا، قوعام، مادەنىيەت سىياقتى جاقنارداعى ۇقتقاردان تەڭ يىگىلكەنتەندى، ازاماتتاز دىنگە سەنۇ نەمەسە دىنگە سەنبەۋ سەبەپـ تى كەمسىتۇگە نەمەسە ۋادىل بولماعان مامىلەگە ۇشراعان جوق. ۋىسلام ۋىدىنى شىنجياڭدا جالعاستەـ رىلدى جانە اقاۋسىز دامىدى، شىنجياڭدا قازىر 20 مىڭنان استام مەشىت، 29 مىڭنان استام ۋىسلام ۋىدـ نى قىتىۋىشى ـ قىزمەتكىرەلەرى بار، ۋۆتونوميالى راـ يوننىڭ ايىماق، وبلىس، قالالارىندا، ۋدان، قالا، رايوندارىندا ۋر دارەجىلى ۋىسلام ۋىدىنى قوعامنانن جالپى 103ى بار، ۋىسلام ۋىدىنى شۇەيۋانى، سونداي ـ اق قاشقار، حوتان جانە ىلە سىياقتى جەرلەردە 8 بولمەـ شە شۇەيۋان جانە شىنجياڭ ۋىسلام ۋىدىنى مەكتەپتى سىندى 10 ۋىدىنى شۇەيۋانى، مەكتەپتى اشىلدى، ۋر جىلى بەلگىلى مولشەردە تولىق كۇرس، جوـ عارى نەخىيكۇمۇ، ورتا تەخنىكۇم بوينىشا وقۇشى قابىلدايدى. وقىتۇ جۇرگىزۇ كۆلەمى 3000 ادامـ نان استى، قازىر مەكتەپتەگى وقۇشى 1000 ادامـ نان اسادى. دىنگە سەنەتىن بۇقارانىڭ ۋىدىنى بىـ لمەدەرگە يە بولۇ جولى ۇزدىكىسىز كەڭەيدى، جانزۇ ۋىتىلى، ۇيعۇر ۋىتىلى، قازاق ۋىتىلى، قىرعىز ۋىتىلى سىياقتى 4 ۋىتۇرلى تىلدە ‹‹قۇران كارىم››، ‹‹بۇخارىي حادىستەرىنىڭ ناقتى مەستەلىككە نىعنان جاۋھارلارى›› قاتارلى ۋىدىنى كلاسسىكالق كىتاپـ تاردى ۋادىرلار باسپادان شىعاردى، مۇسلىماندارـ دىڭ قاجىلىق پارىزىن وتەۋى تولىق قامتاماسىز ەتىلدى، ۋر جىلى ۇشاق جالعا الپ مۇسىلمان قاۋىمىەن ساۋدا ارىياسىنا مەكەگە بارىپ قاجىشەـ لاۋعا ۋىيمداستىرىپ وتىردى، ۇكىمەت قاجىشىلاـ عاندارعا ەمدەۋ، ۋادارماشلىق سىياقتى جاقنارـ دان قارجىلايى كۆمەك كورسەتتى ۋارى ۋىبىرـ مەمەن ىلەسىپ، قىزمەت وتەۋ، قامتاماسىزـ داندىردۇ قىزمەتىن ويداعىداي سىتەپ، قاجەـ شىلاۋ قىيمىلىنىڭ خاۋىپسىز، ۋاترەپتى بولۇنىنا شىنئايى كەمپلىدىك ەتتى. قازىرگە دەيىن شىنجياڭنىان 50 مىڭنان استام مۇسىلمان قاۋدـ مى ساۋدا ارىياسىنا قاجىشىلاي بارىدۇ.

ۋسىز الگىندە ايتقان كەڭ كۆلەمدە مەشىتتەرـ دى شاعىپ ـ كوشرۇ ماسەلىسەندە شىنجياڭدا ايتىلـ جوق. كەزەكتە ”ۋىشى ۋىرەنۇ، ۋىردى الاستاۋ” بوينىشا تارىبەلەۋ ـ باۋلۇعا قاتناسقان تارىبەلەنۇشـ لەر تۇگەلدەي وقۇ تاۋىسىپ، ۇكىمەتنىڭ كومەگىندە ورنىقتى جۇمىستانۇدى جۇزەگە اسىردى، تۇرمىس ساـ پاسى جاقسارىپ، باقتى تۇرمىس كەشىردى. اماليات مىنانى دالەلدەدى: كاسپىتىك شەبەرـ لىككە تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعەن قۇرۇ ـ جۇڭگو شىنجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارىسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ كۇرەسەن زاڭ بوينىشا ورسەـ تەتۇدەگى ۋونىمدى مزدەنىسى. كەلەر قادامدا نەـ گىزگى ساتى كادر ـ بۇقاراسىنىڭ ساپاسىن جوعاردـ لاتۇ تىلەگىن قاناعاتاندىردۇ ۇشىن، ۋىزى تىلەگىنە قۇرمەت ەتۇ، ۋوزى ئاڭىداۋ، تۇرگە بولپ باۋلۇ، كەلىپ ـ كەتۇ ەركىن بولۇ پىرىنسىپىن نەگىزگە الپ، تىلەگى، سۇرانسى بار قىستاق كادىرلارى، ۋىل ـ قىستاق پارتىبا مۇشەلەرى، ەگىشى ـ مالشالار، ورتالاۋ، تولىق ورتا مەكتەپتى تاۋىسىپ، جۇمىستانـ باعاندانار سىياقتىلارعا كۇندەلەۋى، اربايلانغان، ۋادـ يىلانغان، اشىق تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ جۇرگىزەمىز. مەملەكەتتە ۋىبىر تۇتاس قولدانلانتىن ۇتـ ل جازۇ، زاڭ بىلىمدەرى، كاسپىتىك شەبەرلىك سىياقتىلارعا ۇيىندى باۋلىيمىز، باۋلۇ مازمۇنىنا ساي، ۋاقىتىن ۇزارتۇعا دا، قىسقارتۇعا دا بولادى. راقىمەت.

مىس كەڭ كۆلەمدە مەشىتتەردى شاعىپ ـ كوشرۇ ماسەلىسى جوق بولپ عانا قويماي، قايتا شىنجياڭـ داعى ۋر دارەجىلى ۇكىمەتتەر مەشىتتەردىڭ ەلەۋـ مەتتىك قىزمەت وتەۋ شارت ـ جاعدايىن ۇزدىكىسىز جاقسارتىپ، ”جەتتىنى جەتكىزۇ، ەكى بولۇ، نوـ عىزدى سەپتەنۇ”دى اتقاردى. ”جەتتىنى جەتكىزۇ، ەكى بولۇ” دەگەنمىز سۇدى، ەلەكتىردى، جولدى، گازدى، خابار ـ بايالىنىستى، رادىو ـ تەـ لەۋىزوردى، مادەنىيەت كىتاپ ۋىيىن مەشىتتەرگە ەلۋىزوردى، مۇنىڭ ىشىندە جۇما مەشىتىندە دارەت الۇ قۇرىلمىسى بولۇ، سۇمەن شاياتىن دارەتخانا بولۇ دەگەندى كورسەتەدى؛ ”توعىزدى سەپتەنۇ” دەگەنمىز ۋدارى ـ دارمەك قىزمەت وتەۋى، ەلەكتىروندىق ەكران، كومپيۇتەر، ەلەكتر جەلـ دەتكىشى نەمەسە ۋا رەتتەگىشى، ۋورت ۋسودـ ىدرۇ، ورتىنەن ساقناتۇ قۇرىلمىسى، تابيعي گاز، ۋىزى سۇ جابدىعى، اياق كىيم قاپتاۋىشى نەمەسە اياق كىيم قاپتاۋىشى ماشىنا، زات ساقناتۇ سورەسى قاتارلىلاردى سەپتەنۇدى كورسەتەدى، بۇل دىنگە سەنەتىن بۇقارانىڭ ناماز وقۇىن بارىنىشا قولايلىلاىـ تىرىپ، قالىڭ ۋىدىنى قايراتكەرلەر مەن دىنگە سەنەـ تىن بۇقارانىڭ قارىسى الۇنىنا بولەندى.

شىندىق ۋىدىنى سەنىم ەركىندىگى ساياساتەـ نىڭ شىنجياڭدا جالپى بەتتىك تىياناقتاندىرىلپ، ۋوـ سىلھان قاۋىمىنىڭ ۋىدىنى سەنىم ەركىندىگى ۇقىمەـ نىڭ زاڭ بوينىشا قامتاماسىز ەتىلىپ، قالىپتى ۋىدىنى قاچەتتەرىنىڭ ۋونىمدى قاناعاتاندىرۇعا يە بولعاذـ دىعەن دالەلدەدى. ۋدىن ماسەلىسەندە ۋىوستى كوـ زىلدىرىك تاعىپ، ”قوسى ۇلشەم” قولداناتىن باتسى ساياساتپازدارى مەن اقپارات قۇرالدارىنىڭ جۇڭگونىڭ ۋدىن ساياساتى مەن ۋىدىنى سەنىم ەرـ كىندىگى جاعدايىنىا دۇرس قاراپ، ۋدىن ماسەلىسەـ نەن بايىدلانىپ باسقا ەلدەردىڭ تىشكى سىنىسە كىلگىزۇدى توقتاتۇىن ۇمۇت ەتەمىز، راقىمەت.

جاپونييا يۇمەرى اقپاراتىنىڭ ۋىتىلىشى: جۇقتا خالىقارالىق تەكسەرۇشى تىلشلىەر وداعى ICJICنىڭ شىنجياڭ جوسىندەگى ”تىشكى حۇجات”تى يەلگىنى تۇزالى خابار بەرىلىپ، ”شىنجياڭنىڭ قاماۋ لاگەرى باسقارۇ ۇلگىسىن پاش ەتتى” دەلىندى، وسى حۇجاتـ تىنىڭ شىن ـ جالىغاندىعەن اشىق ايتىپ بەرە الاسىز با؟ ەگەر حۇجات جالغان بولپ شىقسا، بۇنداى تۇجەـ رىمىنىڭ نەگىزى نە؟ راقىمەت.

شوكىرات زاكىر: بۇل ماسەلەگە تۇراقتى مۇشە شۇي حابىرۇڭغدى جاۋاپ بەرۇگە ۇسىنىس ەتەمەن.

شۇي حابىرۇڭ: شىنجياڭدا ايتىلمىسى ”قاماق لاگەرى” مۇلدە ۋومىر سۇرمەگەندىنگىن قايتالاي باسا دارىپتەگىم كەلەدى. ‹‹نپۇ ـ يورك ۋاقىت گاـ زەتتى››، خالىقارالىق تەكسەرۇشى تىلشلىەر وداعى سىياقتى شەكارا سىرتىنداى اقپارات قۇرالدارى مەن ۋىيىمدار تاراتقان ايتىلمىسى خابار شىنجياڭنىڭ تارىبەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىعەن جانە لاڭكەستىككە قارىسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ قىزمەتىن سۇرقياـ لىلىقپەن بۇرمالاعاندىق، كۇيە جاققاندىق. ۋىزى بۇعان قاتاڭ نازازىلىق بىلدىرەمىز جانە باتىل قارىسى تۇرامىز. ۋىزىدىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۇ ساياساتىمىز اشىق، ۋدىل ۋارى بۇدان باستان ـ اياق جازىبادىق، ۋىزىدىڭ پارتىيامىز بەن ۇكىمەتىمىز حاـ لىقتى وزەك ەتۇدى داۋمۇ ۇستانسىمىنا تاباندى بولپ، ۋرۇلت بۇقاراسىنىڭ تانىبىس سەزىمىن، باقت سەزىمىن، خاۋىپسىزدىك سەزىمىن ۇزدىكىسىز جوعارىلاتۇدا، جۇڭگو شىنجياڭىنا قاراتىلغان ۋرقادـ داي شابۇىل مەن كۇيە جاعۇدىڭ جانە وسەك ـ اياڭ تاراتىپ، جالا جابۇدىڭ ۋبارى اراتمەر بولعاذـ دىق. شىنجياڭداى ۋرۇلت كادر ـ بۇقارانىڭ قوعام ورنىقتىلعي مەن باياندى تىنىشىقتى جۇزەگە اسىرۇ جولىندا جاساغان قاجىرلى قۇلىشىنىستارى حاـ لىقارالىق قوعامنىڭ ۋدىل باعاسىنا يە بولۇعا ۋىيسى. راقىمەت.

شىنخۇا اگەنتىتىگىنىڭ ۋىتىلىشى: شىنجياڭ، اسىرەسە، ۇڭتۇستىك شىنجياڭ ۋوڭسىرى از ۇلتتار كوشمىرلى قونىستانعان ۋوڭىر، سونداي ـ اق مەملەكەتىمىز تۇراقتاندىرعان شوعىرلانا تۇتاسىتۇ جاتقان ەرەكشە كەيى ۋوڭىر. كەدەيلىكتىن ارىلتىۇ دان قامال الۇ مىنىدەتتى ەرەكشە ۋىبىر. قىازىر شىنجياڭدا قانشا كەدەي ۋدان، قانشا كەدەي جان سانى بار، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ باردـ سىندا تاغى قانداي قىيىنشىلىقتار مەن سىن ـ سا. يىستار بار؟ راقىمەت.

شوكىرات زاكىر: بۇل ماسەلەگە شىنجياڭ قاشقار ايماقتىق پارتكومنىڭ ورنىباسار شۇجىيى، قاشقار ايماقتىق اكىمىشلىك مەكەمەسىنىڭ ۋالىبى پارحات روزىنى جاۋاپ بەرۇگە ۇسىنىس ەتەمەن.

ۋدال سۇبەيەلدەۋ نەگىزگى جالپى جوباسىنا تاباندـ دى بولپ، كەدەيلىكتىن دالىمە ـ ەمال ارىلتۇدان قامال الۇ شياقسىن قايتاندىقپەن جاقسى جۇرگىزدى. يىپىل جىل باسقىن بەرى، ”ەكەندە تارقىقتىر ـ ماۋ، ۋۇشتىنى قامتاماسىزداندىردۇ”دى مىقتى ۇستاپ، ”جەتى ۋىبىر توپ”، ”ۇشتە سەرىپىندى

ارتىرۇ”دى تىغىللىقتى ىلگەرىلەتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇدا شەشۇشى ىلگەرىلەۋىشلىككە قول جەتكىزدى. 2014 ـ جىلدان 2018 ـ جىلغا دەيىن بۇكىل رايوندا جالپى 588 مىڭ 700 وتباسىن، 2 مىلليون 314 مىڭ 700 كەدەي جان سانىنىڭ كەدەيلىكـ تەن قۇتلىۋى، 2181 كەدەي قىستاقلىق تىزىمىنەن شىعارىلۇى، 13 كەدەي ۋداننىڭ كەدەيلىك قالبايەن الپ تاستاۋى جۇزەگە اسىرىلدى، كەدەيلىكتىڭ تۇلۇ مولشەرى 2014 ـ جىلدىڭ باسنداى %22.84تەن %6.51كە تومەندەدى.

ۋىزى نازاردى كەدەي جان سانىنا ۇزدىكىسىز شوغىرلاندىرىپ، جەرگىلىكتى جاعدايعا قاراي ۋىسى سىتەپ، دالىمە ـ ەمال شارا جۇرگىزىپ، بۇكىل راـ يوننىڭ كۇش ـ قۇاتىمەن كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ شياقاسىن جاقسى جۇرگىزىپ، 2020 ـ جىلى بارلىق كەدەي جان سانىنىڭ دەر كەزىندە كەدەيلىكـ تەن قۇتلىۋىن جۇزەگە اسىرۇدى ىلگەرىلەتىپ، بۇكىل ەلدەگى ۋرۇلت خالىقلىق بىرگە جاپپايى دوڭگەلەك دالەتتى قوعام قۇرامىز. راقىمەت.

پاكىستان اگەنتىتىگىنىڭ ۋىتىلىشى: جاقىعى جىلداردان بەرى، بۇكىل ەلەمنىڭ خاۋىپسىزدىك جاەـ دايى كۇن سايىن كۇردەللىسەپ، خالىقارالىق لاڭكەمـ تىككە قارىسى تۇرۇدىڭ قىسمى ۇزدىكىسىز ارتۇدا. كوز الدا شىنجياڭنىڭ خاۋىپسىزدىگى، ورنىقتىلعي جاعداـ يىنىڭ قانداي ەكەندىگىن تانىستىرا كەتسەڭىز.

شوكىرات زاكىر: ۋىتىلىشنىڭ سۇراۋىنا ايرىقشا راقىمەت. شىنجياڭدا ۇرتىسى 3 جىپىل زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلو (وقىعا) تۇلىعان جوق، ۋىدىنى ۇشقارلىقتىڭ سىنالاپ كىرۇى دە ۋونىمدى تەجەلىپ، قوعام اماندىعى جاعدايى كورنەكتى جاقـ ساردى، ۋرۇلت تەرەزەسى تەڭ، نىتىماقتى، ۋدىن تاتۇ، ۇلبەسىمدى، خالىق تىنىشى تاجاراسىمدى تۇرمىسى كەشىرۇدە. ۋرۇلت بۇقاراسى جالپى بەتتىك قولداپ وتىر، كوپتەگەن ادامداردىڭ بارلىـ ھى شىنجياڭنىڭ بۇگىنگى ورنىقتى اسا تاماشا جاعداـ يىنىڭ وڭاي ـ وسپاق قولعا كەلمەگەندىگىن تىكە سەزىنە الادى، قوعامنىڭ ورنىقتىلىعنا دەگەن رازدـ لمىق دارەجەسى زور دارەجەدە ارتتى. ۋىزى مۇنداى اسا تاماشا جاعدايدىڭ ۇزدىكىسىز جالعامسۇن ۇمۇت ەتەمىز. راقىمەت.

جەر شارى ۋاقىت گازەتى اعلىشىنىشا باسە لمىمىنىڭ ۋىتىلىشى: شىنجياڭ خالىقارالىق ادامدىق ۇقىق ۋىيىمدارىنىڭ، باتىس مەمەلكەتتەرىنىڭ جۇڭگودا تۇراتىن ەلىشلىرىنىڭ جانە شەتەل تىلـ شلىرىنىڭ شىنجياڭغا بارپ تىلشلىشك جاساۋدـ نا رۇقسات ەمە، جوق پا؟ راقىمەت.

شوكىرات زاكىر: بۇل سۇراۋعا تۇراقتى مۇشە شۇي حابىرۇڭغدى جالعاستى جاۋاپ بەرۇگە ۇسىنىس ەتەمەن.

شۇي حابىرۇڭ: شىنجياڭ جاقسى جەر، ۋرۇلت خالىق قىزۇ نىتالى، قوناعۇار كەلەدى، ۋىزى قۇـ شاعىمىزدى كەڭ اشا تۇىس ـ تۇستان كەلگەن قوـ ناقاتاردى قارىسى الامىز. قۇددى ”السىتان دوستار زىدەپ كەلسە، زور قۇانىشى” دەگەندەي. الگىندە مەن ايتىپ ۋوتتىم، ۋسى جۇزىرىندە 2018 ـ جىلدىڭ سوڭىنان بەرى، ۋىزى 91 مەملەكەتتى قامتىعان 70 نەشە ۋىيرىمە ـ گرۇپپانىنىڭ 1000 نەشە ادامىن شىنجياڭدى ەكسكۇرسىيالاۋعا ۇسىنىس ەتتىك. ولار جاپپاي شىنجياڭدا كورگەن، ەستىگەن جاعدايالاردـ نىڭ امەرىكا مەن باتىستانىڭ كەيىىر ساياساتپازدارى مەن اقپارات قۇرالدارى ايتقان جاعدايلارعا ەلدە ۇقسامىياتىندىعەن ۋىبلدىردى. ۇعىسۇعا قاراعاندا، جۇڭگونىڭ سىرتقى سىتەر تاراۋالارى بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۋىمىنىڭ ادامدىق ۇقىق جوعارى داـ رەجىلى ۋمانساپتالارىن الدەقاشان كوپ رەت ۇسـ نىس ەتتى، قازىر دە بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۋىدـ مى جاقپەن ۇزدىكىسىز ۋىجىي قارىم ـ قاتنىاستى ساقناپ كەلەدى. امەرىكا، باتىس جاقنىڭ كەيىىر ەلدەرى، ۋىبىر جاققان، جۇڭگو جاق بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۋىمىنىنىڭ ۋمانساپتالارىن شىنجياڭغا ساپارلاي كەلۇنەر رۇقسات ەتۇى كىرەك دەسە، ەندى ۋىبىر جاققان، شىنجياڭغا ساپارلاپ كەلىپ كەتكەن بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۋىمىنىنىڭ جوعارى دارەجىلى ۋمانساپتالارىن قامتىعان ۋمانساپتالارىنا قىسىم تۇبىسردى جانە بوگەت جاسادى. مەنىڭشە، مۇنداى تاسلىدە جاسىرىن ساپاسىي ماقسات بار.

شىنجياڭ اشىق ۋوڭىر، ۋىزى ۋرەل، ۋر جاقنىڭ جۇڭگونىڭ يەلىك ۇقىغىنا قۇرمەت ەتىپ، جۇڭگونىڭ زاڭىنىا بويسۇنىپ، تەپە ـ تەڭ مامىلە جاساۋ ەلى شارتىندا شىنجياڭغا ەكسكۇرسىيالاۋىن، شىنجياڭدا ساپاردا بولۇىن قارىسى الامىز. راقىمەت.